

Yoneda

1 Recap

1.1 Natural transformation

Mějme funktory $F, G : \mathcal{C} \rightarrow \mathcal{D}$. Přirozená transformace $\alpha : F \Rightarrow G$ je soubor morfismů:

$$\alpha = \{\alpha_a : F a \rightarrow G a \mid a \in \mathcal{C}\},$$

kde pro všechny morfismy $f : a \rightarrow b, f \in \mathcal{C}$ následující diagram komutuje:

$$\begin{array}{ccc} F a & \xrightarrow{\alpha_a} & G a \\ \downarrow F f & & \downarrow G f \\ F b & \xrightarrow{\alpha_b} & G b \end{array}$$

Pokud všechny α_a jsou izo, pak F a G jsou přirozeně izomorfní. Pokud $\mathcal{C}$ je malá kategorie, pak $\text{Nat}(F, G)$ bude značit množinu všech přirozených transformací z F do G .

1.2 Hom-functor

Mějme malou kategorii $\mathcal{C}$. Pak pro každé dva objekty $a, b \in \mathcal{C}$, $\mathcal{C}(a, b)$ je množina morfismů z a do b . Zafixujme si objekt $c \in \mathcal{C}$. Pak $\mathcal{C}(c, -) : \mathcal{C} \rightarrow \mathbf{Set}$ budeme nazývat hom-functor.

$$\begin{array}{ccc} a & \xrightarrow{\mathcal{C}(c, -)} & \mathcal{C}(c, a) \\ \downarrow f & & \downarrow \mathcal{C}(c, f) \\ b & \xrightarrow{\mathcal{C}(c, -)} & \mathcal{C}(c, b) \end{array}$$

Jak ale vypadá $\mathcal{C}(c, f)$, aby nám diagram výše komutoval?
 $\mathcal{C}(c, f) : (g : c \rightarrow a) \mapsto (f \circ g : c \rightarrow b)$

2 Yoneda

Mějme $\mathcal{C}$ malou kategorii, $c \in \mathcal{C}$ a funktor $F : \mathcal{C} \rightarrow \mathbf{Set}$. Yonedovo lemma tvrdí $\text{Nat}(\mathcal{C}(c, -), F) \cong Fc$, případně $\mathbf{Func}[\mathcal{C}, \mathbf{Set}](\mathcal{C}(c, -), F) \cong Fc$.

$$\begin{array}{ccc} \mathcal{C}(c, x) & \xrightarrow{\mathcal{C}(c, f)} & \mathcal{C}(c, y) \\ \downarrow \alpha_x & & \downarrow \alpha_y \\ Fx & \xrightarrow{Ff} & Fy \end{array}$$

Spoiler je na další stránce! Hned navrhu!

$$\alpha_x(f) = (F f) (\alpha_c id_c)$$

$$F c = \{\alpha_c id_c \mid \alpha : \mathcal{C}(c, -) \Rightarrow F\}$$

3 Yoneda in Haskell

"homfunktor" Reader $a \ x = a \rightarrow x$
 "transformace" $\alpha :: \text{forall } x. (a \rightarrow x) \rightarrow F \ x$
 "yoneda" $\text{forall } x. (a \rightarrow x) \rightarrow F \ x \cong F \ a$
 "co-yoneda" $\text{forall } x. (x \rightarrow a) \rightarrow F \ x \cong F \ a$

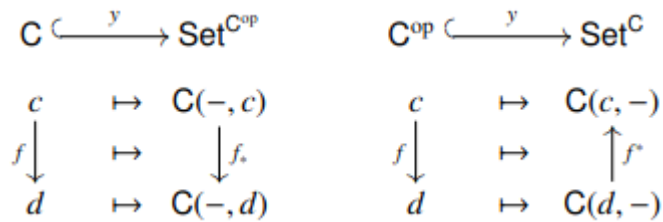
4 Yoneda embedding

Yonedovo vložení:

- $Y_* : \mathcal{C} \rightarrow \mathbf{Func}[\mathcal{C}^{op}, \mathbf{Set}]$
- $a \mapsto \mathcal{C}(-, a)$
- $(f : a \rightarrow b) \mapsto (\{\alpha_c \mid c \in \mathcal{C}\} : \mathbf{Func}[\mathcal{C}^{op}, \mathbf{Set}](\mathcal{C}(-, a), \mathcal{C}(-, b)))$
- $\alpha_c(g) = f \circ g \ (g : c \rightarrow a)$

Hezčí yonedovo vložení:

- $Y^* : \mathcal{C}^{op} \rightarrow \mathbf{Func}[\mathcal{C}, \mathbf{Set}]$
- $a \mapsto \mathcal{C}(a, -)$
- $(f : a \rightarrow b) \mapsto (\{\alpha_c \mid c \in \mathcal{C}\} : \mathbf{Func}[\mathcal{C}, \mathbf{Set}](\mathcal{C}(b, -), \mathcal{C}(a, -)))$
- $\alpha_c(g) = g \circ f \ (g : b \rightarrow c)$

5 YEH

Druhé yonedovo vložení: $\text{forall } x. (a \rightarrow x) \rightarrow (b \rightarrow x) \cong b \rightarrow a.$
 $\text{BtoA} :: B \rightarrow A, \text{fromY} :: (A \rightarrow x) \rightarrow (B \rightarrow x)$
 $\text{fromY } f \ b = f \ (\text{BtoA } b).$
 $\text{BtoA } b = \text{fromY } \text{id } b$